

Τα αγρινά απειλούνται από την κλιματική αλλαγή

/ Γενικά Θέματα / Οικολογία & Κλιματική Κρίση, Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον (χλωρίδα-πανίδα)

Σύμφωνα με τα κλιματικά μοντέλα η Μεσόγειος έχει χαρακτηριστεί ως «hotspot» της κλιματικής αλλαγής, καθώς η μέση ετήσια θερμοκρασία αναμένεται να αυξηθεί μέχρι 4.1 °C μέσα στον 21ο αιώνα. Κάτω από τέτοιες ακραίες συνθήκες, η θερμορύθμιση θα γίνει ακόμα πιο δύσκολη για την άγρια ζωή.

Το νερό είναι ένα αγαθό απαραίτητο για κάθε είδος ζωής στη γη. Για τα μεγάλα φυτοφάγα ζώα που κατοικούν σε ξηρό ή ημίξηρο περιβάλλον, η περιορισμένη πρόσβαση σε νερό μπορεί να επηρεάσει την κατανομή ή και την αφθονία των ζώων, ιδιαίτερα τις περιόδους κατά τις οποίες οι ανάγκες τους σε νερό δεν καλύπτονται μέσω της τροφής (βοσκής).

Παράλληλα, το νερό είναι απαραίτητο και για διάφορες ανθρώπινες δραστηριότητες και ανάγκες. Οι αστικές, αγροτικές και βιομηχανικές αναπτύξεις έχουν μειώσει ή υποβαθμίσει την παροχή και την πρόσβαση της άγριας ζωής σε φυσικές πηγές νερού. Οι εκτροπές των πηγών, η δημιουργία δεξαμενών, η άντληση υδάτων, η κατασκευή φραγμάτων και οι περιφράξεις είναι οι κύριοι λόγοι αυτής της μείωσης της διαθεσιμότητας του νερού, πέραν φυσικά της μείωσης της βροχόπτωσης.

Απειλή για το αγρινό (*Ovis gmelini orphion*)

Έχει τεκμηριωθεί, μέσω πολλών μελετών, ειδικά στις ΗΠΑ, ότι η παροχή νερού μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα, ειδικά για τα άγρια πρόβατα που ζουν σε πιο ξηρές περιοχές. Σε περιοχές που το νερό είναι περιοριστικός παράγοντας στην εξάπλωση ενός είδους, η παροχή νερού θα πρέπει να είναι μέρος της ορθής διαχείρισης των άγριων προβάτων.

Μια τέτοια δράση διατήρησης μπορεί να είναι πολύ ωφέλιμη καθώς:

1. Αυξάνει τον διαθέσιμο προς χρήση βιότοπο και
2. Μειώνει τη συγκέντρωση ζώων σε υφιστάμενες πηγές νερού. Αυτό είναι ωφέλιμο καθώς η μεγάλη συγκέντρωση ζώων αυξάνει την πιθανότητα μετάδοσης ασθενειών, οδηγεί σε υπερκατανάλωση της γύρω διαθέσιμης βοσκής, κ.α..

Το κυπριακό αγρινό είναι ένα από τα είδη που επηρεάζονται και αναμένεται να επηρεαστούν ακόμα περισσότερο από την κλιματική αλλαγή και την έλλειψη νερού. Το είδος αυτό είναι ενδημικό σε ορεινούς βιότοπους της Κύπρου. Αναγνωρίζοντας ότι η λειψυδρία αποτελεί σημαντική πίεση για το αγρινό και με την υπερθέρμανση του πλανήτη να προβλέπεται να εντείνει τις θερμές και ξηρές περιόδους στην περιοχή, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας διατηρεί από το 1997 ένα δίκτυο ποτίστρων στο Δάσος Πάφου και στις παρυφές του - την κύρια περιοχή εξάπλωσης του αγρινού.

Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας διενεργεί εδώ και δεκαετίες βελτιώσεις του βιότοπου του αγρινού και άλλων ειδών πανίδας στη περιοχή και πέριξ του Δάσους Πάφου. Σ' αυτό το πλαίσιο, διατηρεί ένα εκτενές δίκτυο τεχνητών ποτίστρων (140) σε όλη τη περιοχή εξάπλωσης του αγρινού στη περιοχή του Δάσους Πάφου και των παρυφών του, ενώ συντηρεί ετησίως 75 περίπου φυσικές πηγές, καλύπτοντας ικανοποιητικά τις περιοχές όπου ζει το είδος. Η χρήση αυτών των ποτίστρων, κατά την ξηρή περίοδο είναι σε κάποιες περιοχές πολύ συχνή, όπως και η τροφοδοσία τους. Ποτίστρες έχουν τοποθετηθεί ακόμη και εντός της Ουδέτερης (Νεκράς) Ζώνης όπου η συντήρηση και τροφοδοσία τους γίνεται σε συνεργασία με μέλη του ΟΗΕ.

Οι ποτίστρες αυτές τροφοδοτούν με νερό και όλα τα είδη άγριας ζωής που συνυπάρχουν με τα αγρινά, όπως πουλιά, λαγούς, αλεπούδες, κ.α. Καθώς η περιφέρεια του Δάσους Πάφου συνορεύει με γεωργικές εκτάσεις, οι ποτίστρες έχουν επίσης στόχο να κρατήσουν τα αγρινά εντός της προστατευόμενης περιοχής, ώστε να μειωθούν κατά το δυνατόν οι ζημιές σε καλλιέργειες, αλλά και

ο πιθανός ανταγωνισμός με οικόσιτα ζώα για τροφή, χώρο και νερό.

Τελικά βοηθάνε οι ποτίστρες τα αγρινά;

Η χρήση ποτίστρων από αγρινά έγινε αντικείμενο μελέτης με την παρακολούθηση ενός δείγματος αυτών των ποτίστρων την περίοδο 2017-2018. Τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικό άρθρο, μετά από σχετική ανάλυση, στο διεθνές περιοδικό Animals.

Κάποια γενικά συμπεράσματα είναι:

- Η κατανάλωση νερού συσχετίζεται θετικά με τη θερμοκρασία.
- Οι περισσότερες επισκέψεις στις ποτίστρες ήταν αργά το πρωί και κατά τις μεσημεριανές ώρες των θερμότερων ημερών.
- Δεν υπήρχαν ενδείξεις ότι το αγρινό απέφευγε προσωρινά τις ποτίστρες που χρησιμοποιούσαν και θηρευτές (αλεπούδες, άγρια σκυλιά) ή κατά τη διάρκεια των κυνηγετικών ημερών.
- Τα ευρήματα δείχνουν ότι η παροχή νερού μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο διαχείρισης, τουλάχιστον για τη εν μέρει αντιμετώπιση κάποιων επιπτώσεων της υπερθέρμανσης του πλανήτη σε είδη που εξαρτώνται από το νερό, όπως το αγρινό.

Η συμβολή του έργου Πανδώτειρα στην προστασία του αγρινού

Στο πλαίσιο του Έργου Πανδώτειρα - ενός δεκαετούς Έργου το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα LIFE της ΕΕ - συνεχίζονται οι εργασίες για συλλογή των πληροφοριών που αφορούν το αγρινό από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας. Στόχος είναι η ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για τη διαχείριση του συγκεκριμένου είδους που θα αναθεωρήσει το υφιστάμενο Διαχειριστικό Σχέδιο. Το Σχέδιο Δράσης θα περιλαμβάνει επικαιροποιημένα πληθυσμιακά δεδομένα (εκτιμάται ότι υπάρχουν περίπου 2800 - 3000 άτομα), τις οικολογικές απαιτήσεις, την κατάσταση διατήρησης, τις πιέσεις / απειλές και τις βασικές ενέργειες και δράσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους.

*Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας

philenews.com